

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ОДДЕЛ ЧЕТВРТИ

СЛУЧАЈ ДАБРОВСКИ против ПОЛСКА

(Молба бр. 18235/02)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

19-ти декември 2006 год.

КОНЕЧНА

19/03/2007

Оваа пресуда ќе стане конечна под околностите предвидени со член 44 ст. 2 од Конвенцијата. Истата може да биде подложена на уредување и коректура.

Во случајот на Дабровски против Полска,

Европскиот суд за човекови права (Оддел четврти),
засадавајќи во Совет составен од :

Сер Николас Браца, *претседател*,

г. Ј. КАСАДЕВАЛ,

г. Г, БОНЕЛО,

г. М. ПЕЛОНПАА,

г. К. ТРАЈА,

г. С. ПАВЛОВСКИ,

г. Л. ГАРЛИЦКИ, СУДИИ,

и г. Т.Л. ЕРЛИ, *ЗАПИСНИЧАР ПРИ ОДДЕЛОТ*,

по разгледувањето зад затворена врата на 28-ми ноември
2006 год.

ја донесе следната пресуда, која што беше усвоена на истиот
датум :

ПОСТАПКАТА

1. Случајот е покренат со Молба (бр. 18235/02) против Република Полска поднесена до Судот согласно член 34 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основни слободи (во понатамошниот текст „Конвенцијата“) од страна на полскиот државјанин г. Олгиерд Дабровски (во понатамошниот текст „Молителот“) од 18-ти април 2002 год.

2. Полската Влада ја претставуваше нејзиниот застапник г. Ј. Воласиевич од Министерството за надворешни работи.

3. Молителот тврдеше дека постои нарушување на неговото право на слобода на изразувањето во рамките на значењето на член 10 од Конвенцијата.

4. Со одлука од 25-ти август 2005 год. Судот ја прогласи Молбата за недозволива.

ФАКТИЧКА СОСТОЈБА

I. ОКОЛНОСТИТЕ НА СЛУЧАЈОТ

5. Молителот, кој е новинар, е роден во 1952 год. и живее во Лубајни, Полска.

A. Статиите во печатот

6. На 15-ти септември 1998 год. Молителот во дневниот весник *Джиеник Појеzierза (Dziennik Pojezierza)* ја објавил следната статија :

„Судството во Острода со желкина брзина. Гувернерот само сведок.

Утре, во среда, на 16-ти септември во 9 часот ќе започне друга расправа пред Окружниот суд во Острода за кривичниот случај против Тадеуш Л., заменик градоначалник на Острода и Лех К., правен советник. Обвинителниот акт вклучува обвиненија против нив од пред три години, дека на 28-ми септември 1995 год., тие извршиле провала во канцелариите на ТВК Вектра, приватно друштво кое легално работело и ја изнајмувало канцеларијата од Кооперативата за домување Једношч.

Случајот веќе бил во тек 2 и пол години. Неколку месеци Судот не можеше да добие докази од гувернерот Збигњев Бабалски, најважниот сведок, во тоа време градоначалник на Острода. Во бројни прилики, тој бил неуспешно покануван пред Темис. Бабалски испраќал извинувања до Судот или не присуствувал на расправите без никакво објаснување.

За прв и засега последен пат, гувернерот се појави пред судот на 28-ми мај. Сепак, не можело да биде сослушан бидејќи Тадеуш Л. бил отсутен,

што не му било прв пат, но во тоа време бил тивко присутен во градскиот хол што се наоѓа на 100 метри понатаму. Според набљудувачите на случајот, тоа бил втор пат да ја избегнува постапката со цел да се одложи датумот на донесувањето пресуда. Растегнувањето на случајот водело до веројатност дека случајот ќе биде прекинат а обвинетиот ќе биде ослободен. Пресуда што би го осудила Тадеуш Л. би значела прекин на неговата мошне лукративна кариера во локалната власт.

Понатаму, тоа бил многу непријатен и опасен случај за гувернерот Збигњев Бабалски. Доказите што се до сега земени од сведоците јасно покажуваат дека провалата во Вектра се случила со негово знаење и одобрение. На денот на обидот да се преземе операторот на кабелската телевизија, тој телефонираше на полицијата и побарал „помош при иселување“, погрешно наведувајќи ги извршните органи. Следниот ден по провалата тој ги известил луѓето на Острода, преку операторот на кабелската телевизија што ја презел, дека акцијата била законска и служела за интересите на телевизискиот аудиториум.

Не е познато дали судот ќе побара од гувернерот да ги објасни тие вознемирувачки факти. Исто така не е познато дали судот конечно ќе одлучи да ја разјасни улогата што тој ја имал во провалата на Гржегор Киерозалски, во тоа време градски секретар, а денес шеф на кабинетот на Гувернерот. Од доказите дадени од Хенрик К., бравар вработен од Општинската управа за домување, изгледа дека Киерозалски му наредил да земе алати и насилно да ја отвори вратата од канцеларијата на Вектра. Во очите на многумина поранешни советници на Острода, списокот на обвинетите во овој случај бил скратен најмалку за половина. Како и да е, не се знае дали гувернерот Бабалски ќе му дозволи на Судот да го заврши овој невообичаен случај“.

7. На 17-ти септември 1998 година, молителот во истиот дневен весник ја објавил следната статија::

„Тоа го стори Циганот, но тие ќе го обесат ковачот. Случајот за провалата во Вектра се приближува до крајот.

Вчера, на 16 септември Окружниот суд на Острода го заврши земањето докази во случајот за провалата во канцеларијата на кабелската

телевизија Вектра во кој се обвинети Тадеуш Л., заменик градоначалник на Острода и Лех К., правен советник. Постапката траеше две и пол години. Пресудата ќе биде донесена на 22-ри септември.

Судот во Острода, после неколку месеци чекање на зафатениот гувернер на Олжтин Збигњев Бабалски, на крајот успеал да земе докази од него. Главниот сведок во случајот се криел зад својот недостаток сеќавање и фактот тека на 28-ми септември 1995 година, на денот по провалата, цел ден бил во Олжтин на состанок со гувернерот Јануш Лоренц. Тој го нарекол тимот на локалната власт, што насилно ја отворил вратата и употребил насилство против вработените на Вектра, инвентарска комисија основана од општинската управа. Бабалски не се сеќавал кому точно била доверена таа задача. Судот не се обидел да ја разјасни улогата што ја имал тогашниот градоначалник Збигњев Бабалски во тој криминален настан. Не го прашал зошто јавно, на телевизија, го поддржал обидот да се преземе еден телевизиски оператор ниту зошто ја замолил полицијата “да помогне при иселувањето на Вектра“. Според гледиштето на многумина советници на Острода, Бабалски знаел за провалата и се согласил со неа. Тоа исто така е покажано со фактот дека не ги казнил провалниците, негови потчинети, туку систематски ги унапредувал во локалната власт.

Обвинетиот Тадеуш Л. роднел три дополнителни барања што би ја одложиле постапката. Судот ги одбил.

Советникот на Вектра сугерирал дека Тадеуш Л. провалил во канцелариите на кабелскиот оператор за да се одмазди за прекилот на договорот што му овозможувал да ја снабдува телевизијата со опрема и услуги на одржување. Тадеуш Л. Тврдел дека Вектра се одмаздувала бидејќи тој ги открил нејзините “измами“.

Останало распространетото чувство дека „само ситните риби“ се појавиле пред судот во Острода. Вистинските поттикнувачи на провалата останале неказнети,„.

8. На 23-ти септември 1998 година, молител во истиот дневен весник ја објави следната статија::

„Крај на кариерата на градоначалникот-провалник? Крај на серијата Острода.

Вчера, на 22-ри септември, Окружниот суд на Острода, три години по разгледувањето на случајот на провала во (просториите) на Кабелската телевизија Вектра), донесе пресуда. (Судот) најде дека Тадеуш Л., заменик градоначалник и Лех К., правен советник, се виновни за обидот од страна на функционери на локалната власт да преземат приватно друштво, што нема преседан во оваа земја. Кривичната постапка против двајцата обвинети беше условно прекината цела година.

Судот ги осуди двајцата на парична казна од 150 злоти, што ќе одат за Домот за стари изнемоштени лица во Шилдак. И на двајцата им беше наложено да платат по 50 злоти такса и по 50% од трошоците за постапката.

Советникот на помошникот обвинител Мирослав Гасиевски, што ја застапуваше, Вектра изјави дека ќе се жали бидејќи смета дека пресудата е претерано блага. Во неговата усна изјава дадена пред пресудата, тој рече дека на 28-ми септември 1995 година „Општинските органи ја линчувале Вектра“. Пправејќи го тоа, тие покажале недостиг „на основна правна култура, и „со употреба на бандитска тактика“ сакале да решат еден спор со кабелското друштво. Луѓето како Тадеуш Л, подвлече советникот, не треба да држат истакнати позиции во Градскиот совет. Дејствијата на двајцата обвинети ја лишиле Вектра од можноста да работи со мрежата за период од три месеци, што довело до загуба од најмалку 1,5 милијарди стари злоти.

Адвокатот на заменикот градоначалник на Острода рече дека списокот на обвинети бил премногу краток. Тој сугерираше дека треба да го вклучува Збигњев Бабалски, тогашен градоначалник и денешен гувернер на Олштин, и Гжегор Киерозалски, поранешен градски секретар а денешен шеф на Кабинетот на Гувернерот, бидејќи провалата во Вектра

била извршена со нивно знаење и одобрение. Тој го бранеше својот клиент тврдејќи дека тој само сакал да изврши инвентар во Вектра.

Обвинетиот Лех К. побарал да биде ослободен. Тадеуш Л. Во својата последна изјава го нападна советникот на Вектра, тврдејќи дека тој бил толку активен затоа што од тоа друштво очекувал „финансиски бонус во иднина“.

Тадеуш Л. се кандидираше за следните избори за Општинскиот совет. Ако регионалниот суд на Олштин ја потврди пресудата или ја зголеми казната, заменикот градоначалник на Острода, дури иако биде изгласан, ќе ја загуби позицијата согласно Законот. Тоа ќе значи крај на неговата осумгодишна бурна и лукративна кариера во локаната власт“.

Б. Обвинението за клевета

Приватната тужба

9. На неопределен датум, Тадеуш Лубачевски поднел приватна тужба до Окружниот суд на Олштин. Тој го обвинил Молителот за клевета. Поточно, Тадеуш Лубачевски поднел дека во статиите објавени на 15-ти и 25-ти септември 1998 година молителот ги искажал следните „невистинити тврдења“:

„1. Го нарекол „градоначалник-провалник“,

2. Ја опишал неговата кариера во локалната власт како „бурна“ и „мошне лукративна“,

3. Дејствијата на двајцата обвинети ја лишиле Вектра од можноста да работи со мрежата за период од три месеци, што довело до загуба на најмалку 1,5 милијарда стари злоти.

4. (Судот) најде дека заменикот градоначалник и Тадеуш Л. се виновни за обидот од страна на функционери на локалната власт да преземат приватно друштво, што нема преседан во оваа земја.

5. Ширел неистинити информации дека „бил отсутен, и тоа не за прв пат, додека во тоа време си седел во Градскиот совет и си молчел“.

2. Судањето

10. На молителот му судел Окружниот суд во Олштин помеѓу 20-ти мај и 7-ми ноември 2000 година. На 7-ми ноември 2000 година, тој бил осуден за клевета согласно член 212 став 1 од Кривичниот законик. Кривичната постапка против него тогаш била условно прекината и му било наложено да плати 1000 злоти во добротворни цели. Понатаму на молителот му било наложено да му надомести на тужителот 300 злоти за трошоците на постапката. Поточно парничниот суд ги дал следните причини за својата одлука:

“(...) Обвинетиот не покажал дека неговите тврдења се вистинити на уверлив начин.

Референцата со изразот „Градоначалник-провалник“ во насловот на статијата што ја објавил на 23.09.1998 година можело да биде двосмислена и подложна на различни толкувања само поради тоа што имало прашалник на крајот од насловот (sic).

Според гледиштето на Судот, тој знак (прашалникот се однесува на целиот наслов, како што тврди обвинетиот, не само на зборовите „крај на кариерата“ бидејќи доаѓањето до таков заклучок би било неоправдано) (sic).

Како и да е, Судот е на гледиште дека иако во светлината на судската постапка пред Судот во Острода описот на кариерата на Т. Лубачевски во локалната власт како „бурна“ (бил оправдан), а употребата на придавката „лукративна“ во поглед на таа кариера не може да се смета за вистинита. Во времето на објавувањето на таа статија, приватниот тужител бил градоначалник, но неговата награда не била да ја оправда употребата на таквиот термин од страна на авторот на статијата. Во поглед на доказите (...) може да се сметаат како вистинити тврдењата на

тужениот дека Т. Лубачевски добивал еден вид посебна добивка. Износот на наградата за заменикот градоначалник и износот на додатоците за советник обично го одредувале органите на локланата власт избрана на демократски избори, па дури наспроти позадината од генерално лошата економска ситуација на мнозинското население од Острода не може да се смета како исклучително лукративен. Понатаму, во поглед на изјавата од Т. Лубачевски, не може да се прифати дека (неговото) учество на две службени патувања во текот на неговата работа во локалната власт било некој вид посебен бонус.

Во поглед на третото обвинение, одбраната на обвинетиот дека тоа всушност било цитат на советникот на ТВК Вектра обврзно покренала сомненија во поглед на фактот дека не биле ставени знаци за наводници, особено бидејќи другите изјави што ги дал тој советник биле јасно означени со тие знаци.

Во дополние, тужениот не можел да ги докаже загубите на кабелската телевизија дадени во тој пасус со посочување или поднесување на документ што содржи пресметка на тие загуби.

Исто така не може да се прифати како сосема вистинито дека (Судот) утврдил дека заменик градоначалникот Тадеуш Л. е виновен за обидот од страна на функционери на локалната власт да преземат приватно друштво, што нема преседан во оваа земја¹.

Прво, бидејќи во времето на донесувањето на пресудата изјавата не била законски важечка а употребата на таков термин можела погрешно да наведува, а исто така поради тоа што условното прекинување на постапката не е идентично со осудувањето на тужениот, туку токму така може да биде разбран тој дел од статијата.

Што се однесува до последното обвинение, може да се подвлече дека тужениот исто така не го докажал (своето) тврдење дека во времето кога се одржувала расправата на 28.05.1998 год. пред судот во Острода, Т. Лубачевски бил присутен во Градскиот совет. (...) Доказите покажуваат дека приватниот тужител тој ден бил во Елблаг на службено патување. (...)

Дури иако се прифати дека обвинетиот навистина го видел автомобилот (на Т. Лубачевски) рано наутро а подоцна и него самиот, приближно еден час после завршетокот на расправата, тоа не му дава право на авторот на статијата да ги употребува изразите содржани во статијата.

Како заклучок, треба да се забележи дека според гледиштето на Судот, доказите не дале основ за прифаќање дека тврдењата дадени од тужениот биле вистинити, особено бидејќи законодавецот додал друг услов за прифаќање на неказливоста на кривичното дело клевета, имено дека (...) тврдењето било дадено во одбрана на општествено оправдан интерес.

По анализата на степенот на вината и опасноста по општеството од едно продолжително дејствие извршено од тужениот, Судот заклучил дека тоа би можело да се опише како незначајно. Тој заклучок очигледно бил повлијаен од јасно видливиот антагонизам помеѓу тужениот и приватниот тужител.

Странките биле и се вмешани во најмалку неколку случаи на клевета, каде имале различна улога. Тие случаи биле предизвикани со различните политички мислења на странките и жално е што тие ја избрале судницата како арена за нивните политички спорови.

Спротивно на тврдењето на приватниот тужител, не може да се најдат мотиви за приватна одмазда во статијата од печатот што содржи клеветнички тврдења. Тужениот без сомнение дејствувал во рамките на прифатлива новинарска критика. Сепак, според мислењето на судот тој ги надминал ограничувањата и не покажал уверлива новинарска внимателност, бидејќи дал тврдења што не биле правилно проверени.

Понатаму, земајќи го предвид фактот дека обвинетиот нема кривично досие, неговиот карактер и личните околности, Судот заклучил дека во однос на него и неговите дејствија треба да се употреби мерката прекинување на кривичната постапка.

Судот е на гледиште дека фактот што Судот утврдил дека тужениот го сторил дејствието за кое бил тужен сам по себе и пред се ќе биде лекција за во иднина за него.

Со цел да се зголеми воспитното дејство на таквата мерка, Судот му наредил на тужениот да даде износ што е пропорционален на неговата финансиска состојба во добротворни цели. (...)”

3. Постапката по жалба

11. Молителот се жалел против неговото осудување но на 18-ти октомври 2001 година Покраинскиот суд во Олштин ја отфрлил неговата жалба..

II. РЕЛЕВАНТНОТО ДОМАШНО ПРАВО

12. Член 212 од Кривичниот Законик од 1997 година гласи :

„Ст. 1. Секој што на друго лице или на група лица, институција, правно лице или организација, без правно својство му импутира такво поведење или карактеристики, што би можело да го унижи тоа лице, група или субјект во очите на јавноста или да ја подрие јавната доверба во нивната способност што потребна за извесна функција, занимање или вид на дејност, ќе подлежи на парична казна, ограничување на слободата или затвор најмногу до 1 година.

Ст. 2. Ако сторителот го изврши дејствието опишано во став 1 по пат на средствата за масовна комуникација, ќе подлежи на парична казна, ограничување на слободата или затвор од најмногу 2 години.

Ст. 4. Обвинението се врши со приватна тужба.“

13. Член 213 став 2, до мерката до која тоа е релевантно, гласи:

„Секој што ќе искаже или објави вистинито тврдење од оправдан јавен интерес ќе се смета дека не го извршил кривичното дело определено во член 212 став 1 или 2.,“

14. Член 66 и понатаму од Кривичниот Законик од 1997 година се однесува на условно прекинување на кривична постапка.

. Член 66, до мерката до која е тоа релевантно, гласи:

„Ст. 1 Судот може условно да прекине кривична постапка ако вината и општествената опасност од дејствието не се значајни а околностите на неговото извршување не предизвикале сомненија, ако поведението на сторителот што претходно не бил казнуван за кривично дело е извршено со предумисла, неговите лични особини и неговиот дотогашен начин на живот даваат разумна основа за претпоставката дека, дури и во случај постапката да се прекине, тој ќе го почитува правниот поредок и особено нема да изврши кривично дело„.

15. Член 67 До мерката до е која тоа релевантно, предвидува:

„Ст. 1. Условното прекинување ќе се применува во условен период од една и две години, и ќе тече од датумот на правосилноста на пресудата до датумот на конечноста.

Став 3. При условното прекинување на кривичната постапка, Судот ќе бара од сторителот да ја надомести штетата во целост или делумно....„

16. Член 68 предвидува :

„Став 1. Судот ќе ја продолжи кривичната постапка ако сторителот во текот на условниот период изврши кривично дело со умисла за кое е конечно осуден.

Став 2. Судот може да ја продолжи кривичната постапка ако сторителот во текот условниот период флагрантно го наруши правниот поредок, особено ако изврши кривично дело различно од предвиденото со став 1, избегне надзор, не изврши обврски или казнена мерка што му е наметната или ако не исполни спогодба склучена со оштетеното лице.

Став 3. Судот може да ја продолжи кривичната постапка ако, после одлуката за условно прекинување, а пред таа да стане конечна,

сторителот флагрантно го наруши правниот поредок, а особено ако изврши кривично дело во рамките на тој период.

Став 4. Кривичната постапка што е условно прекината не може да се продолжи подоцна од шест месеци од истекот на условниот период„.

ЗАКОНОТ

I. НАВОДНАТА ПОВРЕДА НА ЧЛЕН 10 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

17. Молителот се жалеше на повреда на член 10 од Конвенцијата, што гласи како што следува:

„1 Секој има право на слобода на изразувањето. Тоа право ја вклучува слободата да се има мислење и да се примаат и даваат информации и идеи без попречување од јавен орган и без оглед на државните граници. Овој член нема да ги спречува државите да бараат лиценци за радио, телевизиски или кинематографски претпријатија.

2. Користењето на тие слободи, бидејќи со себе носи должности и одговорности, може да подлежи на такви формалности, услови, ограничувања или казни пропишани со закон што се неопходни во едно демократско општество, во интерес на националната безбедност, територијалниот интегритет или јавната сигурност, заради спречување нереди или криминал, за заштита на здравјето или моралот, за заштита на угледот или правата на другите, заради спречување на откривање информации добиени како доверливи, или одржување на авторитетот и непристрасноста на судството„.

A. Поднесоците на странките

Молителот

18. Молителот поднесе дека неговите изјави за еден локален политичар биле вистинити. Тој известил за кривична постапка против заменикот градоначалник на Острода и изразил свои мислења за него. Молителот се жалеше дека е прогласен виновен затоа што дал изјави како што е „бурна и лукративна кариера во локалната власт“ што биле вредносни судови чија вистинитост не може да се докажат. Аргументираше дека согласно член 10 од Конвенцијата има право да дава свои мислења. За несреќа, полското судство не ги разбрало нормите на Конвенцијата во однос на правото на слобода на изразувањето.

19. Молителот аргументираше дека тој дејствувал во јавен интерес со цел да ја информира локалната заедница за дејствијата на еден политичар и за важни прашања за таа заедница. Неговите изјави не биле клеветнички. Молителот заклучил дека како граѓанин и новинар има должност да ги изразува своите гледишта, вклучително критичките.

2. Владата

20. Владата призна дека осудувањето на молителот за клеветата довело „попречување“ на неговото право на слобода на изразувањето. Сепак тие поднесоа дека попречувањето било „пропишано со Закон“ и дека стремело да постигне легитимна цел со намера да заштити угледот и правата на другите.

21. Понатаму, Владата посочи дека домашните судови утврдиле дека тврдењата на молителот биле невистинити и

клеветнички. Тие поднесоа дека сите европски правни системи предвидуваат дека клеветата е кривично дело. Владата се согласи дека ограничувањата за прифатливата критика се пошироки во поглед на политичар, но тие тврдеа дека молителот го пречекорил тоа ограничување.

22. Понатаму Владата посочи дека случајот е покренат со приватна тужба поднесена од страна на Т. Л. Понатаму судовите избрале „поблага мерка од осудување и условно ја прекинале постапката на период од една година и наредиле на молителот да плати 1000 ПЛН за добротворни цели... и 300 ПЛН за трошоците на постапката“. Тоа, според мислењето на Владата, треба да се земе предвид при проценката на пропорционалноста на мерката. Владата поднесе дека „казнената реакција на клеветничките тврдења од молителот, била оправдана со „неодложна општествена потреба,“ и била пропорционална на легитимната цел што се сакало да се постигне.

23. Владата заклучи дека молбата очигледно била лошо заснована. Тие алтернативно поднесоа дека немало прекршување на член 10 од Конвенцијата.

Б. Проценката на Судот

24. Судот забележува дека е неспорно дека нападнатата осуда претставува „попречување“ на користењето на правото на молителот на слобода на изразувањето. Таквото попречување ја нарушува конвенцијата ако не ги задоволи барањата од став 2 на член 10. Затоа мора да се утврди дали тоа било „пропишано со Закон“, дали стремело да постигне една или повеќе

легитимни цели предвидени со тој став и дали било „неопходно за едно демократско општество“ да се постигнат таквите цели.

Пропишано со закон

25. Судот смета, а тоа не беше оспорено, дека попречувањето било „пропишано со Закон“, а осудувањето на молителот било засновано врз член 212 став 1 од Кривичниот Законик (види став 10 погоре).

2. Легитимна цел

26. Судот се согласува со Владата дека попречувањето на правото на молителот на слобода на изразувањето било со намера да се постигне легитимната цел назначена во член 10 став 2 од Конвенцијата, имено да се заштити „угледот и правата на другите“.

3. Неопходност за едно демократско општество

(а) Општите принципи

27. Судот повторува дека слободата на изразувањето, обезбедена со став 1 од член 10, претставува еден од суштинските фундаменти на едно демократско општество и еден од основните услови за негов напредок и за самоостварување на секој поединец.. Подложно на став 2, применливо е не само на „информациите“ или „идеите“ што се поволно примени или се сметаат за ненавредливи или за индиферентна работа, но исто така и на оние што навредуваат, шокираат или вознемируваат. Такви се барањата на тој плурализам, толеранција и слободоумие без кои не постои „демократско општество“. (види, помеѓу многу други авторитети,

Обершлик против Австрија (бр. 1), пресуда од 23-ти мај 1991 год., серија А бр. 204 т. 57, и *Нилсен и Јохнсен против Норвешка* (ГЦ), бр. 23118/93, т.43, ЕЦХР 1999 година – VIII).

28. Има мал опфат согласно член 10 став 2 од Конвенцијата за ограничување на политичкиот говор или дебата по однос на прашања од јавен интерес (види *Шурек против Турција* (бр. 1) (ГЦ), број 26682/95, т.61, ЕЦХР 1999-IV). Понатаму, ограничувањата на прифатливата критика се пошироки во однос на еден политичар како таков отколку во однос на приватно лице. За разлика од вториот, првиот неизбежно и свесно се поставува себеси под на внимателното испитување на неговите зборови и дела од страна на новинарите и широката јавност, и тој следствено мора да покаже поголем степен на толеранција (види *Лингенс против Австрија*, пресуда од 8-ми јули 1986 год., серија А бр. 103, стр. 26, т.42, *Инцал против Турција*, пресуда од 9-ти јуни 1998 година, *Извештаи* 1998 – IV стр. 1567, т.54, *Шаршас и Њуз Верлагсгеселшафт против Австрија* бр. 39394/98, т.30, ЕЦХР 2003-XI). нема сомнение дека член 10 став 2 овозможува угледот на другите, што би се рекло, на сите поединци, да биде заштитен и таа заштита се протега исто така и на политичарите, дури и кога тие не постапуваат во приватно својство, туку во такви случаи барањата за таква заштита треба да се одмеруваат во однос на интересите на отворена дискусија за политички прашања (*Лингенс против Австрија*, наведена погоре, т.42).

29. Првенствената улога на печатот во една држава управувана со владеењето на правото не смее да се зборови. Иако не смее да пречекори извесни граници, меѓу другото, заради спречување на нереди и заштита на угледот на другите, сепак е должен да дава информации и идеи за политички

прашања и други работи од јавен интерес. Слободата на печатот дава на јавноста едно од најголемите средства за откривање и формирање на мислење за идеите и ставовите на нејзините политички водачи. (*Кастелс против Шпанија*, пресуда од 23-ти април 1992 година, серија А бр. 236, т. 43). Новинарската слобода исто така го опфаќа можното прибегнување кон извесен степен на претерување, дури и провокација (види *Прагер и Обершлик против Австрија*, пресуда од 26-ти април 1995 година, серија А бр. 313, стр. 19, т. 38).

30. Еден фактор од особена важност (...) е дистинкцијата помеѓу изјавите за факти и вредносните судови. Додека постоењето на факти може да се покаже, вистинитоста на вредносните судови не подлежи на доказ. Барањето да се докаже вистинитоста на еден вредносен суд е невозможно да се исполни и само по себе ја прекршува слободата на мислењето, што е основен дел од правото обезбедено со член 10. Сепак, дури и кога една изјава претставува вредносен суд, пропорционалноста на попречувањето може да зависи од тоа дали постои доволна фактичка основа за нападнатата изјава, бидејќи дури и вредносниот суд без фактичка основа што би го поддржала може да биде претеран (*Турхан против Турција*, бр. 48176/99 т. 24, 19-ти мај 2005 година, *Јерусалем против Австрија*, бр. 26958/95, т. 43, ЕЦХР 2001 – II).

31. Иако слободата на изразувањето може да подлежи на исклучоци, тие „мора да бидат тесно толкувани а потребата од било какви ограничувања мора убедливо да се утврди,“ (види *Опсервер и Гардијан против Велика Британија*, пресуда од 26-ти ноември 1991 година, серија А бр. 216, ст.30, т. 59).

Како што е познато, за националните органи да проценат дали постои „неодложна општествена потреба“ од ограничување и при вршењето на нивната проценка, тие уживаат извесна маргина на проценката. Во случаите во врска со печатот, националната маргина на проценка е ограничена од интересот на демократското општество да обезбеди и одржува слободен печат. Слично на тоа, интересот во голема мера ќе претегне при одредувањето, како што мора да се стори согласно став 2 од член 10, без разлика дали ограничувањето било пропорционално на легитимната цел што се сакало да се постигне. (Види *Ворм против Австрија*, пресуда од 29-ти август 1997 година, *Извештаи од пресуди и одлуки од 1997 година V*, стр. 1551, т. 47 и *Фелдек против Словачка*, бр. 29032/95, т.78, ЕЦХР 2001-VIII).

32. Задачата на Судот при вршењето на неговата надзорна функција не е да го заземе местото на националните органи туку повеќе да ги разгледа согласно член 10 одлуките што ги донеле согласно нивното овластување за проценка. Правејќи го тоа, Судот мора да гледа на „попречувањето“ кое е обжалено во светлината на случајот како целина и да утврди дали причините наведени од националните органи за да се оправда тоа се „релевантни и доволни“. Правејќи го тоа, Судот самиот треба да биде задоволен дека националните органи ги примениле нормите што се во сообразност со принципите отелотворени во член 10 и понатаму, дека ги засновале своите одлуки врз прифатлива проценка на релевантни факти (Види *Вогт против Германија*, пресуда од 26-ти септември 1995 година, серија А бр.323, стр. 25-26, т.52, и *Јерусалем против Австрија*, наведена погоре, т. 33).

(б) Примената на општите принципи на горниот случај

33. Молителот, кој е новинар, во локален весник објавил статии што се занимавале со прашања од јавен интерес важни за локалната заедница. Во трите статии молителот известувал за кривична постапка против еден локален политичар која е во тек и за последователната пресуда на Окружниот суд во Острода. Судот смета дека содржината и тонот на статиите во целина биле добро избалансирани. На пример, молителот го нарекол г. Лубачевски „градоначалник – провалник“ но само откако парничниот суд го прогласил виновен за провала. Молителот не тврдел дека таа пресуда е конечна и имал предвид дека Апелациониот суд може да донесе различна пресуда.

34. Судот понатаму се согласува дека некои од изјавите на молителот биле вредносни судови за предмет од јавен интерес што не може да се рече дека биле лишени од било каква фактичка основа. Понатаму, изјавите на молителот не биле неоправдан личен напад врз еден политичар. Исто така не може да се каже дека целта на изјавите што се во прашање била да се навреди или понижи критикуваното лице.

35. Што се однесува до причините дадени од домашните судови, Судот смета дека тие го пропуштиле обзирот кон фактот дека Молителот, како новинар, имал должност да даде информации и идеи за политички прашања и други работи од јавен интерес, и правејќи го тоа по можност да прибегнува кон извесен степен на претерување. Судот потоа забележува дека ниту првостепениот ниту Апелациониот суд не воделе сметка дека г. Лубачевски, бидејќи политичар, требало да покаже поголем степен на толеранција при соочувањето со критика. Сè

на сè, Судот е на мислење дека причините наведени од домашните судови не може да се сметаат за релевантни и доволни да се оправда попречувањето што е во прашање.

36. Конечно, Судот повторува дека природата и строгоста на наметнатата казна се фактори што треба да се земат во предвид при проценката на пропорционалноста на попречувањето (види, на пример, *Шурек против Турција* (бр. 1) (ГЦ), наведена погоре т. 64, и *Шови и други против Франција*, бр. 64915/01, т.78 ЕЦХР 2004 – VI). Во врска со тоа, тој забележува дека, додека казната наметната на молителот била релативно блага (парична казна од 1000 ПЛН и трошоци од 300 ПЛН, што е приближно 330 ЕУР), иако постапката против него била условно прекината, сепак домашните судови сметале дека молителот извршил кривично дело клевета. Следствено, молителот имал кривично досие. Понатаму, останало отворено на судовите да ја продолжат постапката во секое време во текот на условниот период ако околностите определени со Закон го оправдаат тоа (Види т. 16 погоре).

37. Понатаму, додека казната не го спречувала молителот да се изразува себе си, осудата сепак значела еден вид цензура што веројатно би го обесхрабрила повторно да дава критика од таков вид во иднина. Таквата осуда веројатно ќе ги одвраќа новинарите од придонес кон јавните дискусии за прашања што се одразуваат врз животот на заедницата. Исто така, има обврска да го спречи печатот при вршењето на својата задача на снабдувач со информации и куче чувар на јавноста (Види, *mutatis mutandis*, *Бартолд против Германија*, пресуда од 25-то март 1985 година, серија А бр. 90, стр. 26, т. 58, и *Лингенс против Австрија*, наведена погоре, стр. 27, т. 44).

Во поглед на горните укажувања, осудата на молителот била непропорционална со легитимната цел што се сакало да се постигне, особено во поглед на интересот на едно демократско општество да обезбеди и одржува печат.

38. Поради тоа постои нарушување на член 10 од Конвенцијата..

II. ПРИМЕНАТА НА ЧЛЕН 41 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

39. Член 41 од Конвенцијата предвидува:

„Ако судот најде дека постои повреда на Конвенцијата или на нејзините Протоколи, и ако внатрешното право на Државата висока договорничка која е во прашање дозволува да се врши само делумна репарација, Судот, ако е потребно, ќе даде праведна сатисфакција на оштетената страна.“

A. Штетата

40. Молителот во поглед на парична штета побарува 40.000 полски злоти (ПЛН), што е еквивалент на 10.177 евра (ЕУР) на 26-ти октомври 1995 година, датум на кој побарувањето беше поднесено. . Тој износ ги покрива финансиските трошоци претрпени од молителот заради тешкотиите што ги доживеал да најде добра работа поради тоа што има кривично досие.

41. Што се однесува до непаричната штета, молителот побарувал 30.000 ПЛН, што е еквивалентно на 7.633 ЕУР, по пат на надомест за неговата морална штета и штетата по неговиот имиџ како новинар.

42. Владата беше на гледиште дека не постои причинска врска помеѓу обжаленото прекршување и износот побаруван од молителот за паричната штета. Што се однесува до износот

побаруван на име непарична штета, тие беа на гледиште дека е тој претеран. Тие додадоа дека, во секој случај, наодот за повреда на член 10 самиот би дал доволно праведна сатисфакција на молителот.

43. Во поглед на наводната парична штета што резултира од одбитокот од платата на Молителот, Судот забележува, дури и ако се земе дека би можело да има причинска врска помеѓу повредата на член 10 од Конвенцијата и наводната штета дека молителот пропуштил да поднесе било какви документи што би докажале дека тој навистина ја претрпел штетата.

Од друга страна, судот наоѓа дека во околностите на случајот постои причинска врска помеѓу утврденото прекршување и наводната парична штета до мерка до која молителот упатува на износот што бил наложен да се плати од страна на домашните судови (Види *Бусулиок против Молдавија*, бр. 61513/00, т.101, 21-ви декември 2004 година) одлучувајќи врз непристрасна основа, Судот му доделува износ од 350 ЕУР.

44. Судот прифаќа дека Молителот исто така претрпел непарична штета, како што е болка и фрустрација во резултат од кривичната постапка против него, како и од неповолната пресуда и осудување, што не е доволно компензирано со наодот дека Конвенцијата е прекршена. Вршејќи ја својата проценка врз непристрасна основа, Судот му доделува на молителот 5.000 ЕУР по оваа точка.

Б. Трошоци и издатоци

45. Молителот побарува вкупен износ од 2.250,40 ПЛН, што е еквивалентно на 572 ЕУР, за трошоците и издатоците поврзани со паричните казни и износите што биле наложени да се платат

од страна на судовите и за патните трошоци настанати во текот на постапката пред домашните судови.

46. Владата ги оспори неговите побарувања

47. Судот прво забележува дека веќе е решавано за дел од побарувањето на Молителот во однос на паричната казна и трошоците што биле наложени да се платат во домашната постапка на име парична штета. Што се однесува до остатокот на неговото побарување, Судот повторува дека според прецедентното право на Судот, молителот има право на надомест на неговите трошоци и издатоци само до мерката до која е покажано дека тие навистина и неопходно се настанати и се разумни во однос на износот. Во овој случај, во однос на информациите што ги поседува и горните критериуми, Судот го одбива побарувањето.

В. Затезна камата

48. Судот смета дека е соодветно затезната камата да биде заснована врз маргиналната кредитна стапка на Европската централна банка, на која треба да се додадат три процентуални точки.

ПОРАДИ ТИЕ ПРИЧИНИ, СУДОТ ЕДНОГЛАСНО

. *Смета* дека постои нарушување на член 10 од Конвенцијата.

2. *Смета*

(а) Дека тужената држава треба да му плати на Молителот во рок од три месеци од датумот на кој пресудата станала конечна согласно член 44 став 2 од Конвенцијата, 350 ЕУР

(тристапедесет евра), во поглед на парична штета и 5.000 ЕУР (петилјади евра) во поглед на непарична штета, плус данокот што може да биде платен, претворено во полски злоти и по стапка применлива на датумот на спогодбата.

б) Дека од истекот од горе наведените три месеци до спогодбата, ќе биде платежна обична камата на горните износи по стапка еднаква на маргиналната кредитна стапка на Европската централна банка во текот на затезниот период плус три процентуални точки.

3. *Го отфрла* остатокот од побарувањето на Молителот за праведна сатисфакција.

Составено на англиски јазик и известно во писмена форма на 19-ти декември 2006 година, согласно Правилото 77 став 2 и 3 од Правилата на Судот.

Т.Л. ЕРЛИ
Записничар

Николас БРАЦА
Претседател